

ORDIN nr. 5574 din 7 octombrie 2011
pentru aprobarea
Metodologiei privind organizarea serviciilor de sprijin educațional
pentru copiii, elevii și tinerii cu cerințe educaționale speciale integrați
în învățământul de masă

În conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. **536/2011** privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, în temeiul art. 51 alin. (1) din Legea educației naționale nr. **1/2011**, **ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului** emite prezentul ordin.

Art. 1

Se aprobă Metodologia privind organizarea serviciilor de sprijin educațional pentru copiii, elevii și tinerii cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masă, prevăzută în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2

La data intrării în vigoare a prezentului ordin se abrogă Ordinul ministrului educației și cercetării nr. **5.379/2004** privind **Metodologia de organizare și funcționare a serviciilor educaționale prin cadre didactice de sprijin/itinerante pentru copiii cu cerințe educative speciale, colarizați în învățământul de masă**, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.151 din 6 decembrie 2004.

Art. 3

Direcția generală educație și învățare pe tot parcursul vieții, Direcția generală învățământ în limbile minorităților, relația cu Parlamentul și partenerii sociali, Direcția generală management, resurse umane și rețea colară, inspectoratele colare județene/Inspectoratul colar al Municipiului București și unitățile de învățământ preuniversitar duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 4

Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului,
Daniel Petru Funeriu

ANEXĂ:

METODOLOGIE din 7 octombrie 2011
privind organizarea serviciilor de sprijin educațional pentru copiii,
elevii și tinerii cu cerințe educaționale speciale integrați în
învățământul de masă

CAPITOLUL I: Dispoziții generale**Art. 1**

Învățământul special integrat reprezintă o formă de instruire colară diferențiată, precum și o formă de asistență educațională, socială și medicală complexă, destinată copiilor/elevilor/tinerilor cu cerințe educaționale speciale integrați în unități de învățământ de masă. Aceasta trebuie să corespundă nevoilor de dezvoltare ale copiilor, prin evaluarea adecvată a potențialului de învățare/dezvoltare și prin asigurarea reabilitării, recuperării și compensării deficiențelor ori tulburărilor, dificultăților de învățare. Copiii, elevii și tinerii cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masă beneficiază de suport educațional prin cadre didactice de sprijin itinerante, de la caz la caz.

Art. 2

Serviciile educaționale de sprijin pentru persoane cu cerințe educaționale speciale se organizează și funcționează în conformitate cu principiile care guvernează învățământul preuniversitar.

Art. 3

În înțelesul prezentei metodologii, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) deficiență - absența, pierderea sau alterarea unei structuri ori a unei funcții (leziune anatomică, tulburare fiziologică sau psihologică) a individului, rezultând în urma unei maladii, unui accident ori a unei perturbări, care îl împiedică să participe normal la activitate în societate;

b) educație specială - ansamblul proceselor de punere în aplicare a programelor, activităților de învățare și asistenței complexe de recuperare, compensare, psihoterapeutică, medicală, socială, culturală, adaptate persoanelor care nu reușesc independent să atingă, temporar sau pe toată durata colarizării, un nivel de dezvoltare corespunzător vârstei, pentru formarea competențelor de bază în vederea pregătirii pentru viața de adult;

c) coală specială - unitatea de învățământ în care se asigură de către profesori specializați educația și intervențiile psihopedagogice persoanelor cu diferite tipuri și grade de dizabilități/deficiențe;

d) cerințe educaționale speciale (CES) - necesitățile educaționale suplimentare, complementare obiectivelor generale ale educației, adaptate particularităților individuale și celor caracteristice unei anumite deficiențe/dizabilități sau tulburări/dificultăți de învățare ori de altă natură, precum și o asistență complexă (medicală, socială, educațională etc.);

e) integrare (colară) - procesul de adaptare a persoanei cu CES la normele și cerințele colii pe care o urmează, de stabilire a unor relații afective pozitive cu membrii grupului colar (grup/clasă) și de desfășurare cu succes a activităților colare;

f) incluziune (colară) - procesul permanent de îmbunătățire a serviciilor oferite de unitățile de învățământ pentru a cuprinde în procesul de educație toți membrii comunității, indiferent de caracteristicile, dezavantajele sau dificultățile acestora;

g) coală incluzivă - unitatea de învățământ în care se asigură o educație pentru toți copiii și reprezintă mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare și segregare. Copiii/Elevii din aceste unități de învățământ beneficiază de toate drepturile și serviciile educaționale, psihoterapeutice, medicale și sociale, conform principiilor incluziunii sociale, echității și asigurării egalității de anse;

h) adaptare curriculară - corelarea conținuturilor componentelor curriculumului național cu posibilitățile elevului cu CES, din perspectiva finalităților procesului de adaptare și de integrare colară și socială a acestuia;

i) profesor itinerant și de sprijin - cadrul didactic cu studii superioare în domeniul psihopedagogiei care desfășoară activități de învățare, stimulare, compensare și recuperare cu persoanele cu CES integrate în unitățile de învățământ de masă, în colaborare cu toți factorii implicați;

j) plan de servicii individualizat - modalitatea de programare și coordonare coerentă a resurselor și serviciilor individualizate pentru copiii/elevii/tinerii cu CES integrați în unități de învățământ de masă, focalizat pe nevoile de dezvoltare ale acestora;

k) program de intervenție personalizat - instrumentul de proiectare și implementare a activităților educațional-terapeutice utilizat pentru eficientizarea activităților de intervenție și atingerea finalităților prevăzute în planul de servicii individualizat;

- l)**centrul judeean/al municipiului București de resurse și de asistență educațională (CJRAE/CMBRAE) - unitatea specializată a învățământului preuniversitar, cu personalitate juridică, coordonată metodologic de inspectoratul școlar, care desfășoară serviciile de asistență psihopedagogică pentru părinți, copii, cadre didactice și care coordonează, monitorizează și evaluează, la nivel judeean și al municipiului București, activitatea și serviciile educaționale oferite de către centrele logopedice interșcolare și cabinetele logopedice, centrele și cabinetele de asistență psihopedagogică, mediatorii școlari;
- m)**certificat de orientare școlară și profesională - documentul/actul oficial eliberat de către CJRAE/CMBRAE, conform prevederilor cuprinse în Legea educației naționale nr. **1/2011**, care precizează diagnosticul/deficiența și orientează copiii, elevii și tinerii cu CES în învățământul de masă sau în învățământul special;
- n)**incapacitate - limitările funcționale cauzate de disfuncționalități/deficiențe fizice, intelectuale sau senzoriale, de condiții de sănătate ori de mediu și care reduc posibilitatea individului de a realiza o activitate motrică sau cognitivă ori un comportament;
- o)**handicap - dezavantajul social rezultat în urma unei deficiențe sau incapacități și care limitează ori împiedică îndeplinirea de către individ a unui rol așteptat de societate;
- p)**dizabilitate - rezultatul sau efectul unor relații complexe dintre starea de sănătate a individului, factorii personali și factorii externi care reprezintă circumstanțele de viață ale acestui individ. Datorită acestei relații, impactul diverselor medii asupra aceluiași individ, cu o stare de sănătate dată, poate fi extrem de diferit. "Dizabilitatea" este termenul generic pentru afecțiuni, limitări ale activității și restricții de participare, conform Clasificării internaționale a funcționării, dizabilității și sănătății;
- q)**CIF - Clasificarea internațională a funcționării, dizabilității și sănătății, document elaborat de Organizația Mondială a Sănătății, Geneva, 2001;
- r)**afectare - o pierdere sau o anormalitate a structurii corpului ori a unei funcții fiziologice, inclusiv funcțiile mintale. Prin noțiunea de "anormalitate" se înțelege aici variațiile semnificative de la norma stabilită statistic (adică o deviație de la media populației stabilită conform normelor standard măsurate), iar această noțiune trebuie utilizată exclusiv în acest sens, conform CIF;
- s)**funcționare - termen generic pentru funcțiile organismului, structurile corpului, activitățile și participarea. Acestea denotă aspectele pozitive ale interacțiunii dintre individ (care are o problemă de sănătate) și factorii contextuali în care se regăsește (factori de mediu și personali), conform CIF;
- t)**adaptare curriculară - corelarea conținuturilor componentelor curriculumului național cu posibilitățile elevului cu CES sau alte tipuri de cerințe educaționale din perspectiva finalităților procesului de adaptare și de integrare școlară și socială a acestuia;
- u)**educație incluzivă - procesul permanent de îmbunătățire a instituției școlare, având ca scop exploatarea resurselor existente, mai ales a resurselor umane, pentru a susține participarea la procesul de învățământ a tuturor persoanelor din cadrul unei comunități;
- v)**coală profesională specială - instituția școlară care prin organizarea și desfășurarea procesului de predare-învățare-evaluare facilitează integrarea socioprofesională a elevilor prin certificarea calificărilor profesionale;
- w)**liceu special - unitatea de învățământ care organizează și desfășoară procesul de predare-învățare-evaluare în mod special pentru elevii/tinerii cu deficiențe senzoriale și motorii;
- x)**centru de educație specială, centru de resurse și asistență educațională, centru de zi, centrul de pedagogie curativă și alte tipuri de centre - unități de învățământ organizate de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului sau de către organizații neguvernamentale în parteneriat cu Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, care au ca scop și finalitate recuperarea, compensarea, reabilitarea și integrarea școlară și socială a diferitelor categorii de copii/elevi/tineri cu CES. Acestea sunt considerate alternative de educație specială al căror conținut poate fi fundamentat și pe anumite pedagogii experimentale (Montessori, Freinet, Waldorf etc.);
- y)**atelier protejat - spațiul adaptat nevoilor persoanelor cu CES/dizabilități, cu care acestea desfășoară activități de perfecționare și dezvoltare a abilităților, în vederea integrării în viața activă a tinerilor; atelierul poate funcționa în locații din comunitate, în centre de zi, în centre rezidențiale sau în unități de învățământ special.

CAPITOLUL II: Organizarea serviciilor educaționale de sprijin

Art. 4

În vederea realizării atribuțiilor specifice în domeniul educației integrate, CJRAE/CMBRAE organizează următoarele activități și servicii:

- a)**evaluează și orientează școlară și profesională, în colaborare cu specialiștii din unitățile școlare, toți copiii/elevii cu CES;
- b)**emite certificatul de orientare școlară și profesională ;

- c) identific unit ile de învățământ de mas de pe raza jude ului/municipiului Bucure ti care asigur cele mai bune condi ii de dezvoltare psihoindividual în func ie de tipul i gradul deficien ei;
- d) ofer consultan de specialitate tuturor unit ilor de învățământ în vederea îndeplinirii condi iilor optime pentru asigurarea serviciilor educa ionale de sprijin;
- e) ofer consultan de specialitate pentru p rin i i elevi;
- f) organizeaz echipe multidisciplinare pentru depistarea tuturor copiilor/elevilor cu CES i pentru aplicarea planurilor de servicii individualizate;
- g) asigur servicii de orientare a form rii continue prin parteneriate cu institu ii abilitate;
- h) organizeaz întâlniri de lucru, simpozioane etc. în vederea disemin rii exemplelor de bune practici în domeniul educa iei incluzive;
- i) identific , în colaborare cu speciali tii unit ilor colare, copii/elevi cu dificult i de învățare, dezvoltare sau de adaptare colar care se g sesc la un moment dat în situa ie de e ec colar ori în risc de abandon colar i organizeaz echipe multidisciplinare care s asigure servicii de educa ie remedial , consiliere psihopedagogic în func ie de nevoile pe termen lung sau scurt ale acestora.

CAPITOLUL III: Specificul serviciilor educa ionale de sprijin

Art. 5

Integrarea colar a persoanelor cu CES se realizeaz în unit i de învățământ de mas .

Art. 6

Pentru integrarea eficient a persoanelor cu CES este necesar crearea unor servicii de sprijin specializate în asisten a psihopedagogic de care s beneficieze copiii/elevii/tinerii integra i, precum i a unor servicii de consultan pentru cadrele didactice din coala incluziv , ceilal i elevi, familie i comunitate.

Art. 7

Serviciile specializate necesare pentru realizarea integr rii copiilor cu CES sunt asigurate de profesorii itineran i i de sprijin, în colaborare cu to i factorii implica i.

Art. 8

(1) Pentru ocuparea unui post de profesor itinerant i de sprijin trebuie îndeplinite cumulativ urm toarele condi ii:

- a) absolvirea cu diplom a studiilor universitare de licen , cu calificarea în psihopedagogie special , psihologie sau pedagogie;
 - b) absolvirea unui master didactic cu durata de 2 ani, cu una din specializ rile din domeniul psihopedagogie;
 - c) efectuarea unui stagiu practic, cu durata de un an colar, realizat într-o unitate de învățământ, în func ia didactic corespunz toare studiilor, sub îndrumarea unui profesor mentor cu experien în educa ia special .
- (2) Posturile de profesor itinerant i de sprijin pot fi ocupate i de absolven ii unei institu ii de învățământ superior, studii de lung durat , cu calificarea în psihopedagogie special , psihologie sau pedagogie.

(3) Absolven ii altor specialit i/facult i, titulari pe catedrele de profesor itinerant i de sprijin, trebuie s î i completeze studiile în termen de 6 ani de la aplicarea prezentei metodologii, prin master de 2 ani în psihopedagogie sau studii universitare de licen nivel 1 Bologna în domeniul psihopedagogiei.

Art. 9

(1) Posturile didactice de profesori itineran i i de sprijin sunt normate în cadrul unit ilor de învățământ special, fiind ocupate prin concurs în conformitate cu prevederile art. 89 din Legea nr. 1/2011.

(2) În situa ia în care într-un jude nu exist o unitate de învățământ special, profesorul itinerant i de sprijin este încadrat de c tre unitatea de învățământ de mas care are cei mai mul i copii/elevi cu CES integra i.

(3) În func ie de necesit ile locale, unit ile de învățământ pot transforma posturi/catedre didactice în posturi de profesori itineran i i de sprijin.

Art. 10

Activitatea unui profesor itinerant i de sprijin este normat ca activitate de învățământ special, conform art. 262 alin. (3) pct. f) din Legea nr. 1/2011.

Art. 11

(1) Normarea i încadrarea profesorilor itineran i i de sprijin se realizeaz astfel:

- a) un post pentru 8-12 copii/elevi/tineri cu deficien e moderate sau u oare, integra i individual ori în grup de 2-3 elevi în grupe/clase din unit i de învățământ de mas , echivalent normei de predare de 16 ore;
 - b) un post pentru 4-6 copii/elevi/tineri cu deficien e grave, profunde sau asociate, integra i individual ori în grup de 2-3 elevi în grupe/clase din unit i de învățământ de mas , echivalent normei de predare de 16 ore.
- (2) Cele 16 ore/s pt mân aferente normei de predare se realizeaz în activitate direct cu copilul/elevul integrat, în clas sau în s li multifunc ionale/centre de resurse din unitatea de învățământ unde este înscris copilul/elevul.

Art. 12

(1) Cel puțin jumătate din activitatea din cadrul celor 16 ore se desfășoară în grup /clasă, în timpul activităților/lecțiilor de predare-învățare, în parteneriat cu cadrul didactic de la grup /clasă.

(2) Activitatea directă cu copilul/elevul integrat, în salile multifuncționale/centre de resurse din unitatea de învățământ, se desfășoară în afara orelor de curs.

(3) Numărul de ore și disciplinele de învățământ la care participă profesorul itinerant și de sprijin sunt stabilite de comun acord cu cadrele didactice de la grup /clasă.

Art. 13

(1) Categoriile de copii/elevi care beneficiază de serviciile educaționale de sprijin sunt:

a) copii/elevi cu certificat de orientare școlară și profesională eliberat de comisia de evaluare și orientare școlară și profesională din cadrul CJRAE/CMBRAE;

b) copii/elevi cu dificultăți de învățare, de dezvoltare sau de adaptare școlară care se găsesc la un moment dat în situație de eșec școlar sau în risc de abandon școlar și beneficiază de servicii de educație remedială /consiliere psihopedagogică din partea cadrelor didactice de la clasă /consilierului școlar/profesorului logoped etc. În funcție de evoluția elevului, cadrele didactice care au lucrat cu acesta pot recomanda evaluarea de către comisia din cadrul CJRAE/CMBRAE în vederea asigurării unui profesor itinerant și de sprijin.

(2) Toți copiii/elevii care au fost orientați școlară către serviciile educaționale de sprijin beneficiază de suportul psihopedagogic al unui profesor itinerant și de sprijin.

Art. 14

În situația în care elevul nu atinge standardele minime de evaluare pentru fiecare disciplină, domeniu de studiu, de pregătire corespunzătoare a clasei în care se află, deși a beneficiat de toate serviciile educaționale de sprijin, acesta poate fi reorientat către o unitate de învățământ special, în conformitate cu prevederile art. 54 din Legea nr. 1/2011.

Art. 15

(1) În vederea depistării precoce, CJRAE/CMBRAE constituie echipe multidisciplinare care realizează evaluarea tuturor copiilor cu CES sau cu risc în dezvoltarea competențelor personale.

(2) Pentru realizarea activității prevăzute la alin. (1), CJRAE/CMBRAE obține informații de la medici pediatri, medici de familie, psihologi, specialiști din direcțiile generale de asistență și protecția copilului, cadre didactice din creșele, grădinițele și centre de zi etc.

Art. 16

(1) Toți copiii/elevii evaluați și identificați cu CES sau cu risc în dezvoltarea competențelor personale vor fi orientați școlară de către comisiile din cadrul CJRAE/CMBRAE.

(2) Orientarea școlară se face în funcție de tipul și gradul deficienței, către unități de învățământ de masă sau speciale, în conformitate cu prevederile art. 50 alin. (1) din Legea nr. 1/2011.

(3) În situația în care copilul este orientat școlară spre unitățile de învățământ de masă, acesta va beneficia și de serviciile educaționale de sprijin.

Art. 17

Copilul/Elevul cu CES integrat va fi monitorizat și evaluat periodic de către comisia internă de expertiză complexă din unitatea de învățământ special la care este încadrat profesorul itinerant și de sprijin, care oferă serviciile de sprijin.

Art. 18

Anual, comisia internă de expertiză complexă realizează un raport pe care îl trimite, împreună cu dosarul elevului, comisiei din cadrul CJRAE/CMBRAE, propunând menținerea tipului de orientare școlară sau modificarea acestuia, în funcție de rezultatele evaluării.

Art. 19

Atribuțiile profesorului itinerant și de sprijin sunt următoarele:

a) colaborează cu comisia internă de expertiză complexă din unitatea de învățământ special în vederea preluării informațiilor privind evaluarea și planul de servicii individualizat al copilului/elevului cu CES integrat în învățământul de masă;

b) colaborează cu toate cadrele didactice din unitatea de învățământ în care este înscris copilul/elevul în vederea realizării unei integrări școlare eficiente și a punerii în aplicare în mod unitar a planului de servicii individualizat;

c) elaborează și pune în aplicare planul de intervenție personalizat realizat pe baza planului de servicii individualizat, în parteneriat cu membrii echipei multidisciplinare;

d) realizează adaptarea curriculară în parteneriat cu cadrele didactice de la grup /clasă;

e) monitorizează aplicarea programelor curriculare adaptate și evaluează, în parteneriat cu cadrele didactice de la grup /clasă, rezultatele aplicării acestora;

f) realizează materiale didactice, instrumente de lucru și de evaluare specifice în colaborare cu cadrele didactice de la grupa/clasa în care sunt elevi cu CES;

g) participă, în timpul orelor de predare-învățare, la activitățile care se desfășoară în clasă;

h) participă la activitățile educative colare și extra colare din grup /clasă în calitate de observator, consultant, coparticipant;

i) desfășoară activități de stimulare cognitivă individuală sau în grup;

j) realizează evaluări periodice și re proiectează programul de intervenție personalizat în funcție de rezultatele obținute;

k) consiliază părinții/tutorii copiilor/elevilor care beneficiază de serviciile de sprijin și colaborează cu aceștia;

l) la cererea părinților/tutorilor și/sau a cadrelor didactice poate recomanda evaluarea și orientarea colarilor către comisia din cadrul CJRAE/CMBRAE a tuturor acelor copii/elevi care au dificultăți de învățare și nu beneficiază de servicii educaționale de sprijin.

Art. 20

Profesorii itineranți și de sprijin sunt salariați în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

CAPITOLUL IV: Facilități acordate unităților de învățământ integratoare

Art. 21

În grupele/clasele în care sunt integrați copiii/elevi cu CES care beneficiază de servicii educaționale de sprijin efectivele se diminuează cu 2 copii/elevi pentru fiecare copil/elev integrat.

Art. 22

Cadrele didactice din unitățile de învățământ integratoare beneficiază de cursuri de formare în domeniul educației incluzive, organizate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Art. 23

(1) Cadrelor didactice care lucrează cu copiii/elevi cu CES integrați în unități de învățământ de masă li se vor acorda în fișele de evaluare cel puțin 5 puncte pentru fiecare copil/elev integrat, dar nu mai mult de 10 puncte. De punctajul acordat beneficiază și profesorul itinerant și de sprijin.

(2) Se recomandă inspectoratelor colare județene/al municipiului București ca, la întocmirea grilei cu punctajele prevăzute pentru obținerea gradei de merit și a distincțiilor, să stabilească pentru cadrele didactice din învățământul de masă care integrează copii/elevi cu CES un punctaj echivalent cu cel acordat pentru obținerea unor performanțe în pregătirea elevilor distincții la concursurile și olimpiadele colare.

CAPITOLUL V: Dispoziții finale

Art. 24

Pentru elevii cu CES integrați în unități de învățământ de masă se asigură servicii educaționale prin profesori itineranți și de sprijin pe durata învățământului precolar și pe întreaga perioadă școlară.

Art. 25

Pentru asigurarea egalității de șanse, toți elevii cu CES care participă la evaluările prevăzute de art. 74 din Legea nr. 1/2011 și la examenele/concursurile locale și naționale beneficiază de adaptarea condițiilor de desfășurare a acestora, pe baza recomandărilor formulate în certificatul de orientare școlară și profesională.

Art. 26

(1) Copiii/Elevii/Tinerii cu CES, integrați în unitățile de învățământ de masă, beneficiază de asistență socială constând în asigurarea alocației zilnice de hrană, a rechizitelor școlare, a cazarmamentului, a îmbrăcăminte și a încălzirii în cuantum egal cu cel asigurat copiilor aflați în sistemul de protecție a copilului, precum și de găzduire gratuită în internatele sau centrele de asistare pentru copiii cu CES din cadrul direcțiilor generale județene/a municipiului București de asistență socială și protecția copilului.

(2) Drepturile prevăzute la alin. (1) vor fi asigurate din bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale de care aparțin unitățile de învățământ la care sunt înscriși copiii/elevii.